

Türk tarımı, verimli üretim yapma noktasına getirilmeli

TOBB tarafından Lisanslı Depoculuk ve Ürün İhtisas Borsaları Paneli düzenlendi

Tarım ürünleri ticaretini kolaylaştırmak, depolanması için yaygın bir sistem oluşturmak, ürünlerin mülkiyetini temsil eden ve finansmanını, satışını ve teslimini sağlayan ürün senedi çıkartmak ve standartları belirlenmiş tarım ürünlerinin ticaretini geliştirmek üzere hazırlanan "Tarım Ürünleri Lisanslı Depoculuk Kanunu" ile sisteme işlerlik kazandıracak "Ürün İhtisas Borsaları" konusu ayrıntılarıyla ele alındı.

Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB) Lisanslı

Depoculuk ve Ürün İhtisas Borsaları Paneli, TOBB Başkanı Rifat Hisarcıkloğlu'nun ev sahipliğinde, Sanayi ve Ticaret Bakanı Ali Coşkun, Tarım ve Köyişleri Bakanı Mehdi Eker ve Türkiye Ziraat Odaları Birliği (TZOB) Başkanı Şemsi Bayraktar'ın katılımıyla gerçekleştirildi.

TARIMDA İHMALLER

Türkiye'nin 21. yüzyıla bir tarım ülkesi olarak girdiğini

▲ "Lisanslı Depoculuk ve Ürün İhtisas Borsaları Paneli" Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB) Merkezi'nde yapıldı. Panelin açılış törenine Tarım ve Köyişleri Bakanı Mehmet Mehdi Eker ile Sanayi ve Ticaret Bakanı Ali Coşkun, Türkiye Ziraat Odaları Birliği (TZOB) Başkanı Şemsi Bayraktar ile çok sayıda bürokrat ve ilgili kurumların temsilcileri katıldı.

hatırlatan TOBB Başkanı Hisarcıkloğlu, "Nitekim, milli gelirimizin yüzde 11'i, istihdamın da yaklaşık yüzde 34'ü, tarım sektöründen temin edilmektedir. Bu sebeple biz, bu sektörün verimli ve çağdaş bir yapıya kavuşturulmasını, ekonomik ve sosyal kalkınmamız açısından, son derece önemli görüyoruz. Ancak bugüne kadar, tarım sektörü maalesef, çağdaş ekonomik gerçeklerle uyumlu hale getirilemedi.

Gerekli altyapı ve yatırımlar ihmale uğratıldı. Bu ihmal, sorun yumağını sürekli büyütmüş, ve bugün Türk tarımının önüne bir problemler dağı çıkarmıştır. Fakat, problemler ne kadar büyük olursa olsun, birlik ve beraberlik içinde, bu problemler dağı aşmalı, ve tarımımızı düze çıkarmalıyız. Türk tarımını en kısa zamanda, verimli üretim yapan bir noktaya getirmeliyiz" dedi.

Tarım ürünleri lisanslı

TARIM ve KÖYİŞLERİ BAKANI EKER: SORUN PAZARLAMADAN KAYNAKLANIYOR

Tarım ve Köyişleri Bakanı Mehdi Eker, Türkiye'de birçok sektörde olduğu gibi tarımda da hızlı bir değişim ve dönüşüm yaşandığını söyledi. Bunun doğal bir süreç olduğunu anlatan Eker, üretimde yaşanan sorunun pazarlamadan kaynaklandığını, çünkü Türkiye'de kırsal alanda yapılan üretimde pazarlamanın daha uzun ve karmaşık bir yapı sergilediğini söyledi. Bu durumdan da üreticiler ve tüketicilerin birlikte zarar gördüğüne değinen Eker, "Üreticilerimiz zarar görmektedir. Çünkü üreticilerimiz bekledikleri fiyatı alamamaktadır. Ürünlerini pazarlayamamaktadır. Bunun karşılığında yeteri kadar bir katma değer sağlayamamaktadırlar. Tüketicilerimiz de mem-

nun değil, çünkü onlara yansıyan fiyat çoğu zaman dünya fiyatlarının üzerindedir. Bu yüzden onlar da memnun olmamaktadır ve bu iki nokta arasında, bu iki baskı arasında bizim sistemimiz gidip gelmektedir. Hükümetimiz bu yapısal sorunların birçoğuna el atmıştır. Birçok mevzuatı düzenlemiş, çıkarmıştır. Bu toplantının konusu olan Lisanslı Depoculuk Kanunu da bunlardan bir tanesidir. Ama bunun hayata geçirilmesi bir dizi alt mevzuat değişikliği gerektirmektedir ve bunlarda büyük ölçüde yapılmıştır. Ama mesele sadece mevzuat düzenlemekle kalmıyor. Birden fazla sektörün, toplumsal kesimin katkısı ve katılımı gerekiyor. Bunun yaparken de bir takım

alışkanlıklarımızdan vazgeçmemiz gerekecek. Gerek kamu kuruluşlarımızın gerekse özel sektör kuruluşlarımızın bir takım davranış alışkanlıklarını terk etmesi, yeni bir perspektif, yaklaşım ve model ile meseleyi ele alması gerekmektedir" diye konuştu. Yapılan toplantının bu konuda sağlanacak gelişmelerde önemli bir basamak oluşturacağını belirten Eker, hükümet olarak bu konuda gerekli adımları atacaklarını ifade etti. Eker, böylece son üç yılda uygulamaya koydukları bir çok ilkin yanına yeni bir ilk daha katmış olacaklarını belirterek, bunu da Türk üreticisi, tüketicisi ve özel sektörünün hizmetine sunacaklarını söyledi.

depoculuk sisteminin başarılı olduğu ülkelerde, tarımsal üretim ve ticarete, tarımın milli gelire katkısında ve buna paralel olarak vergi gelirlerinde, büyük artışlar sağlandığını belirten Hisarcıklıoğlu, "TOBB lisanslı depoculuğun uygulanması aşamasında da üzerine düşen desteği verecektir" diye konuştu. TOBB Başkanı konuşmasını şöyle sürdürdü:

"Hepinizin malumu olduğu üzere, ticaret borsalarımızdaki işlemler; fiziki mal teslimine dayalıdır. Bu nedenle, ürün ihtisas borsalarındaki işlemlerle, arasındaki farkı görmek gerekir. Ticaret borsalarında ürünün teslimi ücreti peşin olarak ödenmekte, dolayısıyla fiziki mal teslimi yapılmaktadır. İhtisas borsalarındaysa, fiziki mal teslimi olabileceği gibi, ağırlıklı olarak ürün senedi ve alivire sözleşmeler işlem görecektir. Her iki borsacılığın ihtisas alanları farklıdır. Dolayısıyla ürün ihtisas borsalarının, ticaret borsalarındaki işlemlere herhangi bir olumsuz etkisi olmayacaktır. Aksine, lisanslı depolarla entegrasyonu sağlanacak Ürün İhtisas Borsaları'nın kuruluşunda, ticaret borsalarımızın büyük katkısı olacaktır. Burada verilecek hizmetlerin de, Vadeli İşlem ve Opsiyon Borsası'na, referans fiyat oluşturacağına inanıyorum. Bu da serbest piyasa ekonomisinin özünü oluşturan, fiyatların arz ve talep tarafından, herhangi bir müdahale

olmaksızın tespit edilmesi noktasında, bir devrim olacaktır. Nitekim bugün, üreticimizin en büyük sıkıntılarının birisi, rasyonel karar vermeleri için gerekli olan, öngörülebilir fiyatlara sahip olmamasıdır. Tabiri caizse çiftçimiz, ürün fiyatları konusunda, körü körüne hareket etmektedir. Ancak, yeni kuracağımız lisanslı depo ve ihtisas borsalarıyla, uzun vadeli fiyat tahminleri yapılabilir, böylece tarımsal ürün piyasalarında rekabet, dolayısıyla da verim ve kalite sağlanacaktır. Şüphesiz bu, tarım sektöründeki sorunların çözülmesinde, ve bu sektörde çalışan insanların sosyo-ekonomik düzeylerinin yükseltilmesinde, son derece önemli adımlardır. Ayrıca, Avrupa Birliği müzakerelerinde, başımızı en çok ağrıtacak konunun da, yine tarım sektörü olacağı bilindiğine göre, bu adımları hiç vakit kaybetmeden atmamız gerekiyor. Çünkü Türkiye'nin geleceği, büyük ölçüde Türk tarımının geleceğine bağlıdır. Tarımda yaşanacak canlanma, öncelikle hammadde sağladığı sanayi sektörü olmak üzere, tüm sektörlerle tesir edecektir."

TARIM POLİTİKALARI SÜREKLİ TARTIŞILDI

Türkiye Ziraat Odaları Birliği Başkanı Şemsi Bayraktar da son çeyrek asırda Türkiye'deki tarım politikalarının sürekli tartışıldığını ve bunun sonucunda önemli de-

▲ TOBB Başkanı Rifat Hisarcıklıoğlu, "Lisanslı Depoculuk ve Ürün İhtisas Borsaları Paneli" açış konuşmasında, "Kanuni düzenlemeleri tamamlanan, Lisanslı Depoculuk ve Ürün İhtisas Borsacılığıyla ilgili, önümüzdeki dönemin yol haritasını çizmektedir. TOBB ve ticaret borsalarımız, bu projelerin en güzel şekilde hayata geçirilmesi için göreve hazır" dedi.

ğişiklikler yapıldığını belirterek, bu konuda son 5 yılda değişimin çok daha hızlanarak radikal bir dönüşüm geçirdiğini söyledi. Sonuçta 1980'li yıllara kadar uygulanmış olan geleneksel tarım politikalarının terk edilerek "Doğrudan gelir desteğine" dayalı tarım politikalarına geçildiğini hatırlatan Bayraktar, tarımsal gelirin 2004 yılında hala kriz öncesindeki 1998 yılının gerisinde kaldığını söyledi. Tarımın desteklenmesi için milli gelirden ayrılan binde 7'lik payın artırılması gerektiğini belirten Bayraktar, yeterli miktarda verilecek destekler yanında, işleyen bir tarımsal pazarlama sistemi içinde tarım ürünleri fiyatlarında belli bir istikrarın sağlanmasının da önemli bir ihtiyaç olduğunu ifade etti. Türkiye'de mevzuatı tamamlanan ve 2005 Şubat ayında yürürlüğe giren lisanslı Depoculuk Ka-

nunu ile öngörülen amaçlara ulaşılması ve üreticinin bu sistemden daha çok faydalanabilmesi için tarımsal yapı sorunlarının çözülmesi gerektiğini anlatan Bayraktar, bu konuda özellikle depolanacak ürünlerin belli standartlarda olması gerektiğini vurguladı.

Panelin açılış konuşmaları sonrasında, Sanayi ve Ticaret Bakanlığı'nın teknik sunumunu takiben, iki ayrı oturumda, Tarım ürünleri ticaretini kolaylaştırmak, depolanması için yaygın bir sistem oluşturmak, ürünlerin mülkiyetini temsil eden ve finansmanını, satışını ve teslimini sağlayan ürün senedi çıkartmak ve standartları belirlenmiş tarım ürünlerinin ticaretini geliştirmek üzere hazırlanan "Tarım Ürünleri Lisanslı Depoculuk Kanunu" ile sisteme işlerlik kazandıracak "Ürün İhtisas Borsaları" konusu görüşüldü.

BORSALARIN GELİŞEMEME NEDENLERİ

Sanayi ve Ticaret Bakanı Ali Coşkun borsanın ekonomide önemli bir kavram olduğunu belirterek, "Bütün dünyanın ekonomide kurtuluş olarak seçtiği rekabete açık serbest piyasa ekonomisinin çekirdeğinde emtia borsası yatmaktadır" dedi. Borsaların gelişebilmesi için devletin asli görevlerini yerine getirdiği bir ortamda serbest piyasa ekonomisi kurallarının da kendi içerisinde işleme gerektirdiğini ifade eden Coşkun, Türkiye'de borsaların neden çalışmadığını da değerlendirdi. Coşkun, bunlardan birinin taban fiyat uygulaması, diğerinin de tarım satış kooperatiflerinin çalışmalarının devlet desteği ile yapılmasından kaynaklandığına işaret etti. İhtisas Borsaları ve Lisanslı Depoculuk yasasına ilişkin yönetmeliklerin tamamlanmasından sonra emtia borsaları ile birlikte dünya ile bütünleşmenin sağlanacağını kaydeden Bakan Coşkun, aynı zamanda bu yeni yapılanmanın müstahsil ve araçlar için bir kazanç kaynağı olacağını bildirdi. Coşkun, bu konunun Türkiye için yeni olduğunu Toprak Mahsulleri Ofisi (TMO) ve diğer kurumlarla birlikte sistemin istenen şekilde oturtulacağını söyledi.